

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

Qua distributione, & dispensatione pecuniae, votum paupertatis violetur.
punct. 22.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

senſu fit, nam eo ipſo fit nomine proprio, colligitur expreſſe ex c. non dicatis, 12. q. 1. & ex c. cum ad monaſterium, de ſtatu monach. & tradunt omnes. Ea autem, quæ accipere potes, vel ſunt bona conventus, vel externorum. Si ſint bona conventus, eaque occultes in tuum uſum proprium, peccas mortaliter ſtante materia graui tum contra iuſtitiam, tum contra religionem: Sic Suar. t. 3. de rel. lib. 8. c. 11. n. 59. quia nomine proprio utris re pretio æſtimabili inuito Domino. Solum aduerto ex comestibilib. quæ communiter religioſorum ſuſtentationi deſignantur, ſi ad tuum uſum accipias, grauiorem multo materiam deſiderari ut pecces mortaliter. Tum quia ſuperiores in hac parte non ſunt æquè inuiti, ſed inſtar patrum cum filiis ſe habent. Tum quia eo uſu parcis aliis rebus, quæ à ſuperiore in tui ſuſtentationem erant concedendæ. Sic Suar. tom. 3. lib. 8. cap. 11. numer. 41. Sanch. lib. 7. ſum. cap. 21. à numer. 31.

2. Quanti autem hæc comestibilia æſtimanda ſint, ut occulte accepta cenſentur materiam grauem, & peccatum mortale conſtituere, prudenti arbitrio eſt deſiniendum, ut notant Suar. & Sanch. ſuprà. Si enim paulatim modica accipias etiamſi cum animo ſtimo perſeuerandi in ea iniqua acceptione, peccatum mortale non committes, niſi forte religioni grauis damnificatio fiat, religioſique alij debita ſuſtentatione priuentur. Sanch. d. c. 21. n. 31. At ſi ſimul hæc comestibilia accipias, ut ſic accepta occulte retineas, & paulatim conſumas; cederem te peccatum mortaliter, ſi ualorem vnus aurei excederet, quia grauem deformitatem continet hæc acceptio, & retentio, meritoque ſuperior eſt inuitus. Quod à fortiori procederet, ſi res accepta pretioſa ſit, neque ad communem uſum, ſed extraordinarium religioſorum, vel pro inſimis deſtinata eſt Sanch. d. c. 21. n. 33. Notanter dixi de acceptione, & retentione comestibilium ad tuum uſum: nam ſi ea accipias, ut vendens, vel cum externis diſtribuas, non dubito, minorem quantitatem ſufficere ad peccatum mortale conſtituendum, quia in eo uſu utpote religioni magis nociuo ſuperior inuitus eſt, & ita notauit Leſſ. loquens de famulis, & filiis familias, l. 2. de iuſt. c. 12. dub. 8. n. 48. Sanch. d. l. 7. ſum. c. 21. numer. 11.

3. Si uero quæ ex conuentu accipis non ſint uſu præſentaneo conſumptibilia, qualia ſunt libri, imagines, veſtes, & ſimilia, Diſtinguendum eſt, vel ea accipis, ut occulte retineas, & inſcio ſuperiore utaris, ne poſſit à te auferre, & in eo caſu manifeſtum eſt uſum eſſe mortaliter peccaminolum, ſi per longum tempus vnus ſcilicet anni fiat. Suar. lib. 8. cap. 12. n. 4. & ſeq. At ſi non occulte retineas, ſed palam habeas, ita tamen cum aliis rebus ex ſuperioris licentia poſſeſſis immixta, ut xix ſuperior diſtinguere poſſit, nec inuenire. Aſſeruit Azor. t. 1. inſt. mor. cap. 12. q. 3. lib. 12. ſi ſolum ad tempus, & non in perpetuum ea ſic velis retinere, non eſſe peccatum mortale. Verius tamen exiſtimo contrarium, ſi diuturno tempore horum retentio continuetur, quia eſt retentio abſque uoluntate ſuperioris ipſo facto ita occulta, ut ſuperior mortaliter loquendo ſe retentis uti non poſſit, nec pro libito diſponere. Adde, eſt à principio ex uoluntate ſuperioris ea acceptis, ſi poſtea timens ne ea auferat, vis ita celare, ut non poſſit pro libito auferre, proprietarius eris, quia vis poſſidere rem irrevocabiliter, & à ſuperioris uoluntate independenter. Sic Suar. tom. 3. de relig. lib. 8. cap. 12. numer. 4. & 6. Sanch. lib. 7. ſum. c. 19. numer. 57.

4. Quod ſi bona, quæ accipis abſque ſuperioris conſenſu; externorum ſint, ea accipis, ut tibi retineas, & inſcio ſuperiore utaris, non eſt dubium, eſſe acceptationem mortaliter peccaminofam, ſi materia grauis ſit. Quod adeo uerum eſt, ut etiamſi ſecularis tibi eam ad uſum concedat, retento apud ſe Domino, adhuc tu illis utens abſque ſuperioris conſenſu peccas mortaliter, quia voto paupertatis non ſolis priuatis rerum dominio, ſed illorum libero uſu, & à ſuperiore independente, ut bene tradit Azor. t. 1. inſt. mor. lib. 12. c. 12. q. 2. Leſſius lib. 2. de iuſt. c. 4. dub. 5. n. 28. Sanch. li. 7. ſum. c. 19. n. 53. Neque ab hoc peccato proprietatis excuſat, quod ſic donata à ſecularibus ſint comestibilia, quia etiam illorum uſus eſt pretio æſtimabilis, & contra uotum paupertatis, ſi abſque conſenſu ſuperioris habeatur: tametsi, ut dixi, quantitas maior in his deſideretur ad peccatum mortale conſtituendum, quam in pecunia, aliſiſque materiis. Imo maior expoſtulat in ſic acceptis, quam in uſurparis à conuentu, quia minus prælaris inuoluntarius eſt. Sanch. lib. 7. ſum. c. 19. n. 53. & c. 21. à n. 31. Suar. t. 3. de relig. lib. 8. cap. 11. n. 41.

5. Dixi ſi rem accipis, ut tibi retineas, nam ſi eam accipis ſuperiori tradendam, raro poſſe eſſe mortale peccatum. Tum quia ſuperior frequenter conſentit. Tum quia liber eſt ad rem acceptandam, vel repellendam, pro ut ſibi magis placuerit. At ſi daremus ſuperiorem eſſe inuitum, & quantitatem acceptam eo renuente grauem eſſe, non dubito poſſe per ſe peccatum mortale conſtituere, quia ea acceptio, & traditio in monaſterij uſus actus eſt proprietatis, quia eſt uſus rei tanquam propria, & ita tradit Suar. d. lib. 8. c. 11. n. 32.

6. Sed quid ſi pecuniam, vel aliquid quodvis à ſeculari accipies in cuſtodia, ut opportuna occaſione ex licentia ſuperioris libros emeris, aliſiſque tuis neceſſitatibus ſuccurreres? Affirmant Sanch. lib. 7. ſum. c. 19. n. 50. & Suar. t. 3. de relig. li. 8. c. 11. n. 45. Laym. lib. 4. tit. 5. c. 7. q. 1. verſ. At uero, ſe excuſari à uſu proprietatis, eo quod nec dominium nec uſum, neque adminiſtrationem illius pecuniæ acceptas, ſed hæc omnia uſus eſſe apud deponentem ſolo officio cuſtodis admilſo. Quod uero in c. exiit, verſ. ad maiorem de Verb. ſignific. ubi loquens de fratibus Minoribus in quorum fauorem ſeculares apud ſydicum pecunias deponunt, inquit, Patet ex præmiſſis in tali commendatione pecuniæ ipſos fratres non ſolum à receptione pecuniæ, proprietate, dominio, uſu, ac contractatione qualibet ipſius, & ab ea pecunia penitus eſſe alienos. Idem autem eſt, ut bene notauit Sanch. ſuprà ex D. Bonauen. quod pecunia apud te, vel apud tertiam perſonam deponatur, ſi noliſ illius dominium, uſum, aut adminiſtrationem acceptare ſuperiore in conſulto. Verum eſt aduerſus uotum paupertatis hæc diſpoſitio non ſit, ſæpe eſt contra regulas, & religionis conſtitutiones, quippe multum minuit in Deum fiduciam, & non parum derogat paupertatis religioſæ profeſſioni, & ſplendorisque promotionem non debere admitti in uim depoſiti, ſed ſolum in uim cuiuſdam familiaris cuſtodie, aliſiſque peccaret religioſus aduerſus paupertatis uotum depoſiti contractum celebrando, quia eſt contractus nullus ſit, nullamque obligationem monaſterio imponat, ad uelle quantum eſt ex ſe eam obligationem ſubire, & iura depoſiti deponenti concedere ſuperiore inconſulto, iniquum eſt.

PUNCTVM XXII.

Qua diſtributione, & diſpenſatione pecuniæ uotum paupertatis uioletur.

SVM MARI VM.

1. Diſtributio ſine licentia tacita, vel expreſſa uiolaret paupertatem.
2. Si obſenta licentia ad unum in alius expenſas abſque alia præſumpta licentia peccas.
3. Ex bonis conuentus deſtinatis non licet religioſis priuatis elemoſynas facere: ex bonis tantum uſus, ſpeciali illorum eſt conſuetudini ſtandum.
4. Quid de acceptis à ſecularibus ſub diſtinctione reſponderetur.

1. Regula eſt ab omnibus doctoribus recepta eam diſtributionem pecuniæ contra uotum eſſe, quæ fieret abſque expreſſa, vel tacita ſuperioris licentia, quæ eſt uſus ſatis apertus domini. Quod non ſolum uerum habet in donatione, ſed etiam in mutuo, depoſito, & commodato, utris enim re tanquam propria. Non enim tibi licet alium pecuniæ uſum habere præter eum, qui à ſuperiore expreſſe, vel tacite conſeſſus eſt. Solum aduerto cum Sanch. li. 7. ſum. c. 29. n. 61. te ſæpe ſerpe excuſari à mortali mutando, commodando res ad tuum uſum deſtinatas, ſi ſecurus es de reſtitutione, aut conſeruatione illarum: quia uidetur eſſe leuis materia. Ego dico, quia eo caſu ſuperior non cenſetur eſſe notabiliter inuitus.

2. Hinc infero, ſi licentiam habes expendendi pecuniam in libros, v. g. te peccaturum ſi abſque alia licentia præſumpta aliter expenſas, quia illa prior licentia limitata erat, neque ad aliam diſpoſitionem ex tenditur, ac proinde eſt uſus pecuniæ abſque licentia. Mend. in quodlib. q. 8. concl. Man. Rod. q. reg. 1. 3. q. 29. art. 10. concl. 4. Sanch. lib. 7. ſum. c. 19. n. 48. Suar. t. 3. de relig. lib. 8. c. 15. q. 3. Quapropter ſi pro iter agendo date tibi eſſent pecuniæ, tu uero ſtrictius ſolito uiueres, non obinde poteris ex tibi ſubtrahere libros emere, elemoſynas facere; alterius uſus applicare, quia ſolum pro ſuſtentatione, & neceſſitatibus in itinere concurrentibus conſeſſus ſunt. Excipere tamen debes, niſi contrarium conſuetudine religionis receptum ſit. Plures enim religiones ſuis religioſis determinatam quorundam pro cibo, & potu, aliſiſque neceſſariis deſignant, ea lege, ut nihil amplius teneatur monaſterium eis dare, neque ipſi de reſtudo rationem reddere, ſed ſuo damno, vel incommodo eam expendunt. In his enim religioſibus apertum eſt nullum eſſe peccatum reſtudo donate, in alium uſum pium expendere. Sic Nau. com. 2. n. 8. de Reg. & li. 3. conſ. 111. de Reg. conſ. 71. aliæ de ſtatu Mon. conſ. n. 46. Petr. Nau. lib. 3. de reſt. c. 1. dub. 1. n. 158. in 2. adit. Mol. d. 2. de iuſt. diſp. 276. verſ. religioſus in conuentu Sanch. lib. 7. ſum. c. 19. n. 100. Suar. t. 3. de relig. lib. 8. c. 15. n. 8. At in ea religione, ut in Societate Ieſu, in qua religioſis nulla quota determinata aſſignatur, ſed quæ fuerint neceſſaria ſingulis religioſis conceduntur, nullatenus poſſunt quæ ſibi ſubtrahant de ſuſtentatione etiam iter agendo in alios uſus expendere, quia ſolum uſus facti in particulari habent.

3. Secundò infero, ſingulis religioſis licitum non eſſe elemoſynas

DE
CASTRO
PALATI
TONI
II

synas facere ex bonis communitatis destinatis, quia non ipsi sed superiori competere eorum bonorum administratio. Ex rebus tamen proprio usui destinatis consuetudini standum est, ex qua colligitur expressa, vel tacita superioris voluntas. In omnibus quippe religionibus receptum est, religiosus iter agens, vel extra claustra in studiis versantes aliquas moderatas elemosinas facere posse, id enim & pietati, & religioni consonum est. Imo & donationes aliquas leues consanguineis, vel amicis in signum gratitudinis beneficii recepti, vel in significationem debite amicitiae, vel ad conciliandam eorum voluntatem in fauorem religionis. Suar. d. c. 15. n. 11. Procuratori conuentus solum elemosynarum ex rebus conuentus permittuntur, quarum fuerit praescripta consuetudo illius religionis, & voluntas superioris praescripta, alias non se geret vel praelati administratio, sed vt Dominus Azor. t. 2. instit. moral. lib. 12. c. 10. g. 3. Sanch. lib. 7. sum. c. 19. n. 92. & 94. Suar. t. 3. de rel. li. 8. c. 15. n. 9. Praelatus vero religionis in elemosynis, donationibusve praestandis seruare debet consuetudinem suae religionis, quia haec indicant quid potestatis habeat, vt bene Suar. c. 15. n. 10. & 11.

4. Sed quid dicendum, si non bona conuentus, neque in tui vsum destinata, sed à saecularibus accepta tradas consanguineis, vel amicis eritne haec traditio, & dispensatio contra paupertatem? Distinguedum est, si ea absolute accipias non solum contra paupertatem, sed etiam contra iustitiam aduersus religionem, cui illa bona tua acceptatione sunt incorporata, peccat. At si ea nolis accipere, sed donanti manifestes te eius nomine consanguineis donaturum non videris iustitiam, nec paupertatem violare, non iustitiam, cum ex Domini voluntate traditio fiat non, paupertatem, quia tu nec donas, nec aliquid tradis consanguineis, sed saeculari tuo medio donationem praestas. Sanch. lib. 6. de matr. disp. 4. n. 7. & lib. 7. sum. c. 19. n. 74. Suar. t. 3. de relig. lib. 8. c. 15. num. 16. Quod verum habet, etiam si saecularis non designauerit quibus pecunia concedenda sit, sed id tuo arbitrio reliquerit, quia sola personarum electio tibi competit, quae non est contra paupertatem, non tamen pecuniae distributio, sic Suar. d. t. 3. de rel. li. 8. c. 15. n. 16. At si saecularis pecuniam tibi concedat, vsum illius non determinans, sed tuo arbitrio relinquens vt nomine ipsius in vsum quem elegeris, expendas, affirmat Suar. d. c. 15. n. 16. te peccaturum contra paupertatem sic pecuniam accipiendo absque voluntate superioris; quia virtute accipis potestatem eam in tui commodum expendendi. Verum excusari ab hoc peccato posses, si nunquam in tui vsum expendas superiore non consentiente, neque eam voluntatem habeas, cum acceptas. Quia eo casu comparatione tui solum habes eam pecuniam in custodiam abque potestate conuertendi eam in tui commodum. Neque obstat saecularium tradentem tibi pecuniam nomine suo distribuendam aequè in tui, ac in aliorum vsum concessisse, nam esto saecularis eo modo concedat, tu liber es in acceptatione, ac proinde acceptare potes illam pecuniam sic in aliorum vsum distribuendam absque superiori consensu. In tui vere vsum ex voluntate superioris.

PUNCTUM XXIII.

Quae licentia superioris excuset subditum à paupertatis transgressione.

SUMMARIUM.

1. Licentia voluntaria debet esse.
2. Debet esse iusta, hoc est absque iniustitia.
3. Proponitur obiectio, & fit illi satisfactio.
4. Nulla est facultas ad vsum turpes, vanos & superfluos.
5. Accipiens sic pecuniam debet restituere. Ex accidenti excusari potest.
6. Haec licentia sufficit, si sit tacita, vel praesumpta.
7. Tacita sufficit, esto superior adiri possit.
8. Sufficit etiam praesumpta.
9. Sed ferè semper in hoc casu veniale peccatum committitur.
10. Quatuor debita licentia sufficere possit.
11. Quae sit superior, qui debet licentiam concedere.

1. Dicendum est, solum licentiam voluntariam, & iustam, siue tacita sit, siue expressa te à paupertatis transgressione excusare. Quia ea posita non operaris nomine proprio, sed alieno scilicet superioris, igitur debet esse licentia voluntaria absque villo metu, coactione, dolo, vel fraude exorta; quia haec reddunt actum simpliciter inuoluntarium Sanch. li. 4. c. 19. n. 16. Suar. t. 3. de relig. lib. 8. c. 11. n. 14. Ad dolum vel fraudem reducitur, si ea taceas, quibus declaratis non solet licentia concedi, vel ea falsò exprimas, quorum ratione conceditur licentia, alias non concedenda, Suar. & Sanch. locis alleg. Secus vero si ea taceas, vel falso exprimas, quibus tacitis, vel expressis non solet per se licentia concedi. Ferd. à Castro Sum. Mor. Pars 114.

dis: tamen si difficilius concedatur. Suar. d. c. 11. numer. 14.

2. Secundò requiritur licentiam esse iustam, hoc est absque iniustitia concessam. Si enim ex praelati voluntate aliena surripias, & de ipsis disponeres non solum iniustus, sed sacrilegus aduersus paupertatis votum eris. Praelatus enim potestatem non habet de alienis rebus iniuris suis dominis disponendi. Ergo nec potestatem habet, vt tibi eam dispositionem concedat. Ergo cum de facto concedat, ea concessio nulla est; neque in ea concedenda vt superiorem & praelatum à Deo constitutum se gerit. Debet ergo licentia esse iusta, vt vitium paupertatis excuset; & ita sustinet Nau. comm. 2. de Regularib. n. 21. Petr. Nauarra lib. 3. de restit. c. 1. p. 3. dub. 1. p. 168. & alij relati à Sanch. lib. 7. sum. c. 19. n. 21.

3. Dices voto paupertatis te obligatum vitare, iniustitiam, sed solum vitare proprietatem, quae in eo consistit, ne rebus temporalibus proprio nomine vtaris; at aliena ex consensu tui superioris surripis, & de illis disponis, non proprio, sed alieno nomine illis vtteris. Ergo vitas proprietatem. Ergo non est necessaria licentia iusta pro vitanda paupertatis transgressione. Et confirmo, si pro suffragio ferendo, vel opere feruili in die festo aliquid ex licentia praelati accipias, & expendas, valida est acceptio, & distributio. Ergo signum est validam esse licentiam, tamen si iniquè detur. Ergo ad vitandam paupertatem quacunque licentia siue iusta, siue iniusta sit sufficit, & ita sustinet Suar. t. 3. de rel. li. 8. c. 11. n. 15. & alij plures relati à Sanch. d. c. 19. n. 20.

Sed haec non videntur, vt à proposita, & communi sententia recedamus. Fateor equidem te voto paupertatis obligatum non esse vitare iniustitiam, sed solum proprietatem, quam violat alienis vtens, non quia vtteris alienis praesens, sed quia illis vtteris absque licentia legitima, & iuridica superioris, illa enim licentia, vt potè iniqua, & iniusta est licentia de facto non de iure, ac proinde te excusare non potest. Ad confirmationem dico, dupliciter concedi tibi posse licentiam ad recipiendum pretium ob turpem actionem. Primò absolute, & antecedenter ad ipsum actum turpem. Secundò illo supposito; si absolute, & antecedenter ad actum turpem detur licentia nulla est quia est facultas ad faciendam iniquitatem: nam recipere pretium sub onere & obligatione faciendi peccatum, iniquitas est. At si tibi detur licentia ad recipiendum pretium; casu quo actionem honestam praestiteris, valida est talis licentia, quia est de actu legitimo, & a fortiori valet licentia ad sic acceptum expendendum.

4. Ex hac conditione deducitur non posse praelatum tibi concedere facultatem ad bonorum distributionem, turpem, vanam, & superfluum; quia praelato vt potè non domino, sed dispensatori, & administratori bonorum religionis non est datum ea distribuere in quemcumque vsum, sed in vsum honestum, pium, & religioni congruum. Quapropter si de facto praelatus tibi eam concedat facultatem, cum nulla sit concessio, non excusaris ob illam è proprietate, & ita tenent Nau. & Petr. Nauarra. Sanch. n. 2. relati. Adde neque ipsum praelatum eam facultatem sibi concedere posse; quia non potest sibi ampliore, quam subditis usurpare iurisdictionem. Deinde iuxta praescriptum religionis sibi, & subditis licentiam concedit, ac non est praesumendum religionem, velle, vt in actus turpes vanos, & superfluos eius bona absumantur. Ergo quoad huiusmodi vsum nulla praelatus gaudet autoritate. Sic Nau. li. 3. conf. 3. de Reg. conf. 75. alijs de Statu Mon. conf. 3. n. 42. & com. 2. de Reg. n. 21. & com. 3. n. 27. Sanch. li. 7. sum. c. 19. n. 23.

5. Deinde deducitur, accipientem pecuniam à religioso in vsum turpes, vanos, & superfluos expensas per se obligatum esse monasterio restituere; quia sunt acceptae ab eo, qui eas dare non poterat, & contra voluntatem religionis, quae illarum dominus est: sic docent Syluest. relig. 6. q. 7. Mol. t. 1. de iust. disp. 140. vel si aliquid. c. 2. disp. 276. Man. Rodr. q. 9. reg. n. 2. q. 125. art. 2. Petr. Nauarra lib. 3. de restit. c. 1. dub. 3. n. 138. Sanch. lib. 7. sum. c. 19. n. 30. Dixi per se, quia ex accidenti censetur frequenter sic accipientem deobligatum esse à restitutione, eo quod facta alienatione praesumitur potest religionem consentire, ne sibi restituantur sic accepta. Quod facere potest, ne eius, & religionis honor periclitetur: sic docet Rebel. de oblig. iust. 2. p. lib. 1. q. 4. sect. 2. n. 6. & generaliter accipientem à religioso habentem à superiore facultatem expendendi pecuniam in vsum, qui sibi placuerint, non esse obligatum restituere docuerunt Bannes, 2. 2. q. 62. art. 5. dub. Lud. Lop. lib. 2. de contract. c. 40. verbi autem religiosus, & alij viri docti eo fundamento ducti, quia esto religio in modo expendendi pecuniam iniusta fuerit; non tamen in illius distributione, cum licentiam generalem concesserit. Sed est inuoluata ratio; siquidem modus ille distributionis ab illa determinata distributione non distinguitur; ac proinde cum modus sit praeter voluntatem religionis, & ipsa distributio praeter eius voluntatem censenda est, & obligationem per se restitutionis in accipiente inducit.

6. Tertio, haec licentia voluntaria, & iusta debet esse expressa, tacita, vel praesumpta. Quocunque enim ex his modis habeatur, sufficit ad excusandum proprietatis vitium. Nam eo